

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันค่านิยมเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายของวัยรุ่นวัยเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องแบบนักศึกษาทั้งหญิงและชายในระดับอุดมศึกษาตามสถาบันต่างๆ กำลังกลายเป็นสิ่งที่สังคมไทยเริ่มวิตกกังวลถึงพฤติกรรมความนิยมแต่งกายตามวัฒนธรรมจากต่างชาติ การแต่งกายตามแฟชั่น การแต่งกายที่ล่อแหลมของนักศึกษาผู้หญิง โดยส่วนมากเน้นใส่เสื้อนักศึกษาแบบตัวเล็กๆ รัดรูป และใส่กระโปรงสั้นมากๆ อีกทั้งยังนิยมใส่กระโปรงแบบผ่าสูง สวมรองเท้าส้นสูงสีฉูดฉาดลายแพ้น ส่วนนักศึกษาชายก็ไม่ต่างกันโดยนิยมแต่งกายแบบแนวเซอร์ๆ โดยเฉพาะการแต่งกายโดยสวมกางเกงยีนส์แบบเข้ารูปขาเดฟหรือไม่ก็สวมกางเกงยีนส์สีซีด ขาด และปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกง สวมรองเท้าแตะ หรือรองเท้าแฟชั่นที่ไม่ใช่รองเท้าคัชชูหนังสีดำ แสดงให้เห็นว่าเป็นแฟชั่นที่ไม่เหมาะสม มองดูไม่เรียบร้อยเหมาะสม อีกทั้งการแต่งกายเช่นที่กล่าวมาข้างต้นของนักศึกษาหญิง อาจก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ตามมาได้ อาทิ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ การถูกกระทำชำเราหรือข่มขืน อันจะเป็นผลทำให้เสื่อมเสียต่อชื่อเสียงของสถาบันและต่อตนเองด้วย

จากประเด็นปัญหาเกี่ยวกับแฟชั่นชุดนักศึกษาที่ได้กล่าวข้างต้น เป็นประเด็นที่ถูกผู้คนในสังคมไทยกล่าวถึงกันมาเป็นระยะหนึ่งแล้ว ส่งผลให้เมื่อปี พ.ศ. 2550 กระทรวงวัฒนธรรมในสมัยคุณหญิงไชศรี ศรีอรุณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการในสมัย รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศจำนวน 30 แห่ง ได้ร่วมกันกำหนด “วาระแห่งชาติ” ว่าด้วยการจัดระเบียบการแต่งกายของนักศึกษาโดย รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ ได้กล่าวถึงแนวทางการแก้ปัญหาการแต่งกายชุดนักศึกษาที่ไม่เหมาะสมว่า จะให้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งไปแข่งวัดกับนิสิตนักศึกษา โดยให้แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของแต่ละสถาบัน ไม่ปล่อยให้ให้นักศึกษาแต่งกายที่ล่อแหลมหรือไม่เหมาะสมเข้ามาในมหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศจำนวน 30 แห่งจึงตกลงร่วมกันว่า จะทำหนังสือถึงอธิการบดี และนายกสภามหาวิทยาลัยทุกแห่ง ขอความร่วมมือถอดชิ้นเรื่องการแต่งกาย และอยากฝากถึงอาจารย์ของมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาได้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมนักศึกษาให้แต่งกายถูกต้องตามระเบียบด้วย ซึ่งที่ผ่านมามีอาจารย์ผู้สอนไม่สนใจที่จะตักเตือนเมื่อเห็นนักศึกษาแต่งกายผิดระเบียบหรือไม่เหมาะสมมาเรียน เมื่อคนหนึ่งแต่งได้เพื่อนคนอื่นก็แต่งบ้าง (<http://www.manager.co.th/Qol/ViewNews.aspx?NewsID=9500000073870> เข้าถึงเมื่อ 5 มิถุนายน 2560) แต่ถึงแม้จะมีการกระตุ้นผลักดันให้การแก้ปัญหาเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ และเสนอให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ทบทวนการบังคับใช้กฎระเบียบการแต่งกายของนิสิตนักศึกษา โดยเฉพาะการแต่งกายของนิสิตนักศึกษาหญิงอย่างจริงจังก็ตามแต่การแก้ไขปัญหาก็ไม่สามารถทำได้โดยง่าย ทั้งที่ทุกมหาวิทยาลัยต่างก็มีระเบียบของมหาวิทยาลัยว่าด้วยเรื่องเครื่องแบบและการแต่งกายของนักศึกษาอย่างชัดเจนอยู่แล้ว และก่อนที่จะเข้าไปเป็นนิสิตนักศึกษา ก็จะมีการจัดปฐมนิเทศและอบรมเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งชี้แจงระเบียบต่างๆ ที่นิสิตนักศึกษาควรรู้และต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจะรวมถึงการแต่งกายที่ถูกระเบียบด้วย

จากผลการสำรวจเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมการแต่งกายของนักศึกษา (ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2550) พบว่าการแต่งกายของนักศึกษาในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ค่อนข้างน่าเป็นห่วงและควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนรวมทั้งยังได้กล่าวถึงการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมจะก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมอาทิวาการล่วงละเมิดทางเพศการข่มขืนปัญหาจี้ปล้นวิ่งราวทรัพย์สินรวมทั้งทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของสถาบันและของตนเองไปจนถึงขัดกับวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

จากประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการแต่งกายที่ผิดระเบียบของนักศึกษาในยุคปัจจุบันนี้ มีงานวิจัยหลายๆ ผลงาน ได้พบว่าสื่อมีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบการแต่งกายของดาราดาราที่ชื่นชอบ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น จากการศึกษาที่ปัจจุบันนี้มีสื่อหลากหลายรูปแบบ ทั้งสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ ฯลฯ สื่อเหล่านี้ได้นำเสนอความรู้ความบันเทิงให้กับผู้รับสารซึ่งอาจถือได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยการดำรงชีวิตของมนุษย์บางกลุ่มไปแล้ว มนุษย์เราได้รับสื่อเช่นนี้ทุกๆ วันไม่น้อย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ เหล่านี้เป็นอย่างมาก ทั้งด้านการแต่งกาย พฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมทางบริโภคนิยม และอีกมากมาย ดังนั้นสื่อจึงเป็นตัวแปรของการรับรู้และอาจก่อให้เกิดค่านิยมผิดๆ ตามมาได้ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีสื่อให้ผู้รับสารเลือกรับอย่างหลากหลายทั้งสื่อแบบดั้งเดิม (Traditional Media) หรือสื่อสมัยใหม่ (New Media) อีกทั้งทิศทางการบริโภคสื่อของวัยรุ่นสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะเสพสื่อจากอินเทอร์เน็ตมากขึ้นเรื่อยๆ สื่อใหม่จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในสังคมยุคปัจจุบันสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างที่ไม่สามารถทำได้มาก่อน ผลที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ยิ่งส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบดาราดาราได้มากขึ้นและง่ายขึ้น แทนที่จะเลียนแบบดาราดาราจากบทบาทในจอทีวีหรือสื่อกระแสหลัก ก็หันมาเลียนแบบดาราดาราในสถานะของคอนเสิร์ตหรือเน็ตไอดอลในสื่ออินสตาแกรมนั่นเองจึงเห็นได้ว่าจากปัญหาพฤติกรรมการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมและถูกต้องตามระเบียบของนิสิตนักศึกษาดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการแต่งกายที่ถูกระเบียบ โดยมุ่งศึกษาว่าสื่อใดที่มีอิทธิพลต่อการแต่งกายหรือเป็นมูลเหตุจุดใจที่แท้จริงของการแต่งกายผิดระเบียบของนักศึกษา เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้นำมาปรับใช้ในการวางแผนรณรงค์ให้นักศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการแต่งกายที่ถูกระเบียบ เพื่อเป็นศักดิ์ศรีแก่สถาบันและประโยชน์ที่จะเกิดกับนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีที่เรียน คณะที่ศึกษา มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาเกรดเฉลี่ยรายได้เฉลี่ยของครอบครัว และลักษณะการพักอาศัย ที่มีผลต่อการแต่งกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมเปิดรับสื่อประเภทต่างๆ และความคิดเห็นต่อการนำเสนอภาพการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาตามกฎหมายมหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมการแต่งกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการแต่งกายชุดนักศึกษาให้ถูกต้องตามมหาวิทยาลัยกำหนด

ปัญหานำการวิจัย

1. นักศึกษามีลักษณะทั่วไปพฤติกรรม การเปิดรับสื่อและความคิดเห็นที่สื่อนำเสนอเกี่ยวกับการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาและพฤติกรรม การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครอย่างไร

2. ลักษณะทั่วไปของนักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้นปีที่เรียน คณะที่ศึกษา เกรดเฉลี่ย ฐานะทางครอบครัว มหาวิทยาลัยที่ศึกษาต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรม การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครที่แตกต่างกันหรือไม่

3. พฤติกรรม การเปิดรับสื่อที่นำเสนอเกี่ยวกับการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครหรือไม่

4. ความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ความแตกต่างระหว่างลักษณะทั่วไปของนักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้นปีที่เรียน คณะที่ศึกษา เกรดเฉลี่ย ฐานะทางครอบครัว มหาวิทยาลัยที่ศึกษาต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรม การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครที่ต่างกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การเปิดรับสื่อที่นำเสนอภาพการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาที่ถูกระเบียบตามกฎของมหาวิทยาลัยในสื่อต่างๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาในสื่อต่างๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลสื่อที่มีผลต่อการแต่งกายของนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ ปีการศึกษา 2559 ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 89,897 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏใน กรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 89,897 คน โดยใช้ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของมอร์แกน (Krejcie, R.V. and Morgan) ได้ขนาด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 ตัวอย่าง แต่ผู้วิจัยเห็นควรใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 ตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความหลากหลายและการกระจายข้อมูลที่ดี

2.ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาที่ถูกระเบียบ หรือผิดระเบียบของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่เรียน คณะที่ศึกษา มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาเกรดเฉลี่ยรายได้เฉลี่ยของ ครอบครัว และลักษณะการพักอาศัยปัจจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่นำเสนอเกี่ยวกับการแต่งกาย เครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครประกอบด้วยสื่อโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสาร สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต (เว็บไซต์) และสื่อสังคม (Social media) และความคิดเห็นที่มีต่อการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาที่พบเห็นในสื่อ ต่างๆ

3.ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่างๆ รวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็น ปฐมภูมิและทุติยภูมิ ทำการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล รวมระยะเวลาโดยประมาณ 1 ปี คือตั้งแต่เดือน มีนาคม 2560 ถึงเดือนมีนาคม 2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการเปิดรับสื่อประเภทต่างๆ ที่นำเสนอ เกี่ยวกับการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษา และความคิดเห็นที่มีต่อการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาที่พบ เห็นในสื่อต่างๆ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในภาพ

ตารางที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.ทราบถึงอิทธิพลสื่อแต่ละประเภทที่มีผลต่อการแต่งกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะสื่อใหม่หรือสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่ค่อยมีผู้วิจัยมากนัก
- 2.นำผลการวิจัยไปใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนรณรงค์เพื่อให้นักศึกษาแต่งกายถูกระเบียบ และให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษามากที่สุด
- 3.ผู้วิจัยคนอื่นสามารถใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงในการทำวิจัยต่อไป

นิยามศัพท์ในการวิจัย

อิทธิพล หมายถึง การเผยแพร่เนื้อหาที่มีลักษณะการจูงใจ การเกลี้ยกล่อม การเสนอแนะ เป็นต้น ในสื่อหรือช่องทางการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อความคิด ทัศนคติ หรือพฤติกรรมการแต่งกายของผู้รับสาร

สื่อ หมายถึง ช่องทางการสื่อสารที่นำเสนอเนื้อหาภาพการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาไปสู่ผู้รับสาร ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสาร สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต (เว็บไซต์) และสื่อสังคมออนไลน์ (Online Social media)

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้ง หรือความถี่ในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาจากสื่อ

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดชอบหรือไม่ชอบต่อเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับการแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาทั้งที่ถูกและผิดถูกระเบียบการแต่งกายของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมการแต่งกาย หมายถึง การแต่งกายเครื่องแบบนักศึกษาที่ถูกต้องตามถูกระเบียบการแต่งกายที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกำหนดไว้

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2559

มหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี